परप्रयोज्योप्यहंपरशोःप्रयोक्तास्मि नतुपरशुवदचेतनोस्मीतिममपापसंबंधोस्त्येवेत्याहाथवेति प्राप्नुयात्परशोरुपादाता एवंतर्हियेनपरशोर्दंडःशस्त्रंपरशुश्चकृतःतमेवपापंकर्तुंप्राप्नुयात्तस्यप्रथमप्रयोज्यत्वात् पुरुषेउपादातरितन्नविद्यतेतस्यजघन्यत्वात् ॥ १५ ॥ नचेति यदिचएतन्नेष्टं एतत्किं यत्अन्येनप्रहर्त्राकृतंपापंतस्यफलंशस्त्रकर्ताआप्नुयादिति तर्हिजघन्यप्रयोज्येत्वय्यपिपापाभावादीश्वरेएवतन्निवेशय ॥ १६ ॥ अथापीति यदापुरुषएवकर्तापरईश्वरोनास्तितस्मादपिहेतोस्त्वयाएतच्छुभमेवकृतं ॥ १७ ॥ यतःकश्चिदपिदिष्टंप्रतिअदृष्टस्यप्रतिकूलोभूत्वावश्यंभाविनःकर्मणःसकाशान्ननिवर्तते दैवस्यदुर्लंघ्यत्वादितिभावः ननुदिष्टमपिजन्मांतरीयःस्वस्यैवापराधइत्याशंक्याह दंडेति पूर्वपूर्वापराधस्यउत्तरोत्तरहेतुत्वमित्यनादित्वादिदानींतनस्यकर्तुर्नापराधोस्तीत्यतःप्राचीनकर्तादंडशस्त्रकृदिवनपर्यनुयोज्यइति

अथवातदुपादानात्प्राप्नुयात्कर्मणःफलं॥ दंडशस्त्रकृतंपापंपुरुषेतन्नविद्यते ॥ १५॥ नचैतदिष्टंकौंतेययदन्येनकृतंफलं॥ प्राप्नुयादितियस्माच्चईश्वरेतन्निवेशय॥ १६॥अथापिपुरुषःकर्ताकर्मणोःशुभपापयोः ॥ नपरोविद्यतेतस्मादेवमेतच्छुभंकृतं ॥ १७॥ नहिकश्चित्क्वचिद्राजन्दिष्टंप्रतिनिवर्तते॥ दंडशस्त्रकृतं पापंपुरुषेतन्नविद्यते॥१८॥ यदिवामन्यसेराजन्हतमेकंप्रतिष्ठितं॥ एवमप्यशुभंकर्मनभूतंनभविष्यति॥१९॥अथाभिपत्तिर्लोकस्यकर्तव्यापुण्यपापयोः॥ अभिपन्नमिदंलोकेराज्ञामुद्यतदंडनं॥ २० ॥ तथापिलोकेकर्माणिसमावर्तंतिभारत॥ शुभाशुभफलंचैतेप्राप्नुवंतीतिमेमतिः ॥ २१ ॥ एवमप्यशुभंकर्मकर्मणस्तत्फलात्मकं॥ त्यजत्वंराजशार्दूलमैवंशोकेमनःकृथाः॥ २२ ॥ स्वधर्मेवर्तमानस्यसापवादेपिभारत॥ एवमात्मपरित्यागस्तवराजन्नशोभनः॥ २३॥ विहितानिहिकौंतेयप्रायश्चित्तानिकर्मणां॥शरीरवांस्तानिकुर्यादशरीरःपराभवेत्॥२४॥ तद्राजन्जीवमानस्त्वंप्रायश्चित्तंकरिष्यसि॥ प्रायश्चित्तमकृत्वातुप्रेत्यतप्तासिभारत॥ २५॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणिराजधर्मानुशासनपर्वणिप्रायश्चित्तविधौद्वात्रिंशत्तमोऽध्यायः॥ ३२॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

भावः ॥ १८ ॥ तृतीयंपक्षंदूषयति प्रतिष्ठितंनिश्चितंयथास्यात्तथायदिपुरुषंहतंहननक्रियायाःकर्मीभूतमेवमन्यसेतर्हिस्वभाववादिनस्तेभूतभाव्यशुभाभावाद्वृथैवशोकइत्यर्थः ॥ १९ ॥ चतुर्थपक्षमाह अथेति पुण्यपापयोःसुखदुःखयोः अभिपत्तिरुपपत्तिः कर्तव्यासाचधर्माधर्मावंतरेणनघटतेतौचशास्त्रैकगम्याविति चेद्राज्ञांउद्यतदंडनंउद्धतदमनंलोकेशास्त्रेचोपपन्नतरमित्यर्थः ॥ २० ॥ अत्रशंकतेतथापीति यद्यप्येवंतथापिलोकेशास्यमानेकर्माणिशुभान्यशुभानिचसमापतंतिअवश्यंआयांतिफलंचप्रयच्छंतिअतोममप्रायोपवेशनमेववरमितिभावः ॥ २१ ॥ समाधत्तेएवमिति यस्मात्कर्मणःपापादशुभफलात्मकं पापप्रवृत्तिरूपंकर्मभवतितत्पापमूलंकर्मत्यज ॥ २२ ॥ सापवादेनिंद्येपिस्वधर्मेस्थितस्यतेआत्मत्यागोनोचितइत्यर्थः ॥ २३ ॥ ननुतथापिनिंद्यात्कर्मणःपापंभवतीत्याशंक्याह विहितानीति ॥२४॥२५॥ इतिशांतिप०रा०नैलकंठीयेभारतभा०द्वात्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३२ ॥ ॥७॥ ॥७॥

Digitized by Google